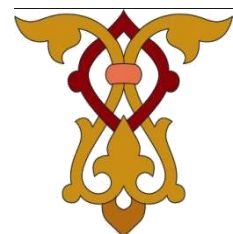

نشست علمی - پژوهشی

مطالعات اسلامی در حوزه بین الملل

شناسنامه نشست علمی - پژوهشی

شماره نشست: ۴

نوع نشست: تخصصی

استاد نشست: سرکار خانم دکتر حمیده محقق

تعداد شرکت کنندگان: ۳۰ نفر

زمان: یکشنبه مورخ: ۱۳۹۴/۷/۱۹

مکان: سالن کنفرانس موسسه آموزش عالی بنت الهدی

اهم اقدامات انجام شده:

۱. هماهنگی با استاد و دعوت از استاد جهت حضور در نشست؛
۲. هماهنگی سرویس ایاب و ذهاب؛
۳. سفارش طراحی و چاپ پوستر و بنرهای تبلیغاتی نشست؛
۴. اطلاع رسانی در سطح موسسه؛
۵. هماهنگی جهت حضور خبرنگار در برنامه؛
۶. هماهنگی سالن برگزاری نشست از لحاظ نور، صوت، تهویه و ...؛
۷. ثبت و ضبط نشست؛
۸. پیاده سازی و ویراستاری متن سخنرانی استاد؛
۹. تهیه گزارش نشست.

گروه علمی_ تربیتی فلسفه و کلام مؤسسه، به لحاظ بین‌المللی بودن جامعه المصطفی و به جهت ضرورت ارتباط و تعامل با دیگر کشورهای جهان به ویژه اندیشمندان و محافل علمی آنها، هم چنین افزایش اطلاعات و نگاه بین‌المللی اساتید و طلاب خود، پیشنهاد جلسه هم‌اندیشی با حضور سرکار خانم دکتر حمیده محقق استاد الهیات اسلامی دانشگاه پادربورن آلمان را نمودند.

جلسه ساعت ۱۰:۱۵ صبح با معرفی کوتاهی از خانم دکتر محقق و بیان هدف ایشان از سفر به ایران آغاز شد. موضوع جلسه آشنایی اساتید و طلاب مؤسسه با دانشگاه پادربورن آلمان و برنامه‌های آن در زمینه الهیات اسلامی، هم‌چنین فعالیت‌های خانم دکتر بیان گردید. سپس خانم دکتر محقق، به ایراد سخن پرداختند و در پایان، به سؤالات حاضران پاسخ دادند.

محورهای سخنان ایشان و پاسخ به سؤالات، به شرح ذیل می‌باشد:

۱. جمعیت و وضعیت مسلمانان و شیعیان در آلمان

آلمان هشتاد میلیون نفر جمعیت دارد که چهار الی پنج میلیون نفر آن مسلمان هستند. دو سوم مسلمانان، نیروهای کار هستند که از ترکیه پس از جنگ جهانی دوم به آلمان آمدند و یک سوم آنها از کشورهای مختلف اسلامی – از جمله، دویست و پنجاه هزار نفر ایرانی – می‌باشند. جمعیت شیعه، چهارصد هزار نفر و علویان ترکیه، هشتصد هزار نفر است و باقی مسلمانان، اهل تسنن هستند.

۲. سیاست فرهنگی دولت آلمان در مورد اقلیت‌های دینی و مذهبی موجود در این کشور

با توجه به سکولار بودن کشور آلمان، دولت متولی هیچ دینی نیست؛ ولی بنا به وظیفه خود، آزادی عقیده، اهل تسنن بیان و سبک زندگی ادیان را تأمین می‌نماید. لذا متولیان هر دینی، مدارس خود را اداره کرده و محتوای درسی را مدیریت می‌کنند. در مسیحیت، کلیسا، طرف صحبت با دولت برای اداره امور مذهبی است و همکاری خاصی بین دولت و کلیسا وجود دارد.

در مورد مسلمانان هم برای تأمین آموزش‌های دینی در مدارس هر ایالت^۱، جلسات زیادی با حضور و شیعیان و علوی‌ها برگزار شد که مصوباتی هم داشت؛ البته با مشکلاتی از جمله اختلاف بین مذاهب در زمینه اعتقادات و رسوم دینی هم رو به رو بود که موجب جدا شدن برخی مانند علویان گردید.

۳. ایجاد دوره و رشته‌های آشنایی با اسلام در دانشگاه‌های آلمان به ویژه دانشگاه پادربورن

۱. در آلمان، هر ایالت قوانین خاصی برای خود دارد.

از جمله مصوبات جلسات فوق، ارائه دروس اسلام شناسی با نگاه درون‌دینی (نه دین شناسی با نگاه بیرونی)، پرورش معلمان مسلمان در دانشگاه‌ها- البته با در نظر گرفتن مسائل مشترک و کنار گذاشتن مسائل اختلافی- و تأمین هزینه این طرح توسط وزارت فرهنگ آلمان بود. این طرح، از سال ۲۰۱۰ آغاز گردید و با مشکلاتی چون تأمین منبع و استاد همراه بود.

در دانشگاه پادربورن که یکی از وظایف آن تربیت معلم الهیات مسیحی است، همه دانشجویان، به دلیل سروکار داشتن با دانش‌آموزان مسلمان، موظف به آشنایی با دین اسلام هستند و لذا دروسی نیز بدین منظور ارائه می‌گردد.

هم‌چنین از حدود پنج سال پیش، پروفیسور فون اشتوش، مؤسسه الهیات تطبیقی را به منظور افزایش همکاری و گفت‌وگوی دینی و علمی بین ادیان گوناگون به ویژه مسیحیت و اسلام و تربیت نیرو در این زمینه راه اندازی نمودند.

۴. طرح ارتباط و همکاری دانشگاه پادربورن با دانشگاه‌ها و مراکز علمی ایران

برای این منظور، طرح ارتباط با مراکز علمی ایران توسط خانم دکتر محقق و همکاران ایشان پیشنهاد شد تا با مبادله استاد و دانشجو بین آلمان و ایران، به آموزش مستقیم الهیات اسلامی و مسیحی در این دو کشور پرداخته شود. این طرح از پنج سال پیش و با همکاری دانشگاه ادیان و جامعه‌المصطفی آغاز شده است. ابتدا به دلیل ترسیم چهره منفی از ایران، با طرح مخالفت می‌شد که خانم دکتر محقق، تلاش زیادی در جهت پذیرش آن توسط مسئولین آلمانی انجام دادند. البته با سفرهایی که به ایران انجام شده، تصویر مثبت‌تری به دست آمد.

۵. ضرورت‌ها و شرایط ارتباط اسلام و مسلمانان با دنیای غرب و آلمان

در فضای کاری و علمی موجود در دانشگاه پادربورن و مؤسسه الهیات تطبیقی، هدف و رویکرد، تبلیغی نیست که هر کسی به دنبال اثبات یا به کرسی نشاندن حقانیت دین خود، هدایت دیگران و ... باشد. هدف و نگاه حاکم، نگاه دوستی، شناخت بیشتر نسبت به یکدیگر و مبانی دینی و آموزه‌های ادیان، احترام به دیدگاه‌های خاص و اختلافی و برجسته کردن نقاط مشترک است. در این ارتباطات، نکات بسیار جالب و تجربه‌های بسیار خوبی برای هر دو طرف به دست می‌آید. به عنوان نمونه می‌توان به حضور پروفیسور اشتوش و خانم پروفیسور گروبر در جلسات قرائت قرآن و برنامه‌های مذهبی و اسلامی مانند زیارت امام رضا علیه السلام و دعای کمیل اشاره نمود که با استقبال زیاد آنان روبرو شده و خیلی جالب بود. لذا هر کسی که بخواهد وارد فعالیت در این عرصه شود، اگر با این نگاه باشد، موفق‌تر است.

هم‌چنین شرط فعالیت، شناسایی زمینه‌های آن توسط شخص و نیز آشنا بودن با زبان انگلیسی است. در حال حاضر، سه دانشگاه پادربورن، فرانکفورت و مونستر آلمان با دانشگاه‌های ایران همکاری می‌نمایند.

۶. فعالیت‌های خانم دکتر محقق در زمینه الهیات اسلامی در آلمان و دانشگاه پادربورن

ایشان از سال ۲۰۰۷ وارد دانشگاه پادربورن شده و با توجه به فعالیت‌های دینی خود در بین مسلمانان و نیز در زمینه گفت‌وگوی ادیان، برای مشارکت در این طرح و تدریس دروس اسلامی دعوت شدند. خانم محقق دارای تحقیقات و آثار زیادی در مورد وضع مسلمانان در آلمان، وضع دروس اسلامی در مدارس آلمان، علوم قرآن، آموزه‌های اسلامی، نقد برخی آثار نوشته شده مانند "زن در دولت اسلامی" که توسط وهابیت و داعش به رشته تحریر درآمده است، می‌باشند؛ همچنین ایشان با مؤسسه پروفیسور اشتوش نیز همکاری دارند و طرح ارتباط مراکز علمی آلمان و ایران را نیز پیشنهاد داده و دنبال نمودند.

۷. وضعیت فلسفه و عرفان اسلامی در آلمان

فلسفه و عرفان اسلامی شناخته شده نیست. اخیراً اقداماتی مانند ترجمه برخی آثار غزالی و ابن عربی انجام شده و برخی دانشجویان دکتری هم در زمینه فلسفه اسلامی کار می‌کنند. الهیات موجود در آلمان، نقلی و فقهی است.

تصاویر نشست

